

ÇANAKKALE GELİBOLU ÖZEL BAKIM MERKEZİ ZİYARET RAPORU

Rapor No:
2025/51

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 24/12/2025 tarihli ve 2025/901 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER.....	ii
KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler.....	2
B. Merkez Personeli	3
C. Koruma Altında Bulunan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
A. Fiziksel Koşullar.....	5
B. Yönetim ve Personelin Tutumu, Disiplin ve Şikâyet Mekanizmaları	7
C. Beslenme.....	8
D. Sağlık ve Bakım Hizmetleri.....	9
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	13
F. Günlük Yaşam ve Faaliyetler	14
G. Dış Dünya ile İletişim ve Ailelerle Etkileşim.....	15
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	16
A. Değerlendirme	16
B. Tavsiyeler.....	16
1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	16
2. Çanakkale İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler.....	18
3. Gelibolu Halk Eğitim Merkezine Yönelik Tavsiye.....	18
4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Tavsiye.....	18

m²	: Metrekare
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
PEG	: Perkütan Endoskopik Gastrostomi
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM, *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 4/11/2016 tarihli ve 29878 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği'nin 3'üncü maddesi uyarınca engelli bireylere yönelik özel bakım merkezi; *“Engelli bireylerin bakımı için yatılı veya gündüzlü hizmet veren, gerçek kişi ve özel hukuk tüzel kişileri tarafından açılan sosyal hizmet kuruluşu statüsündeki özel bakım kuruluşlarını”* ifade etmektedir.

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek TİHEK'in görevleri arasında sayılmıştır. Bu bağlamda engelli bireylere yönelik özel bakım merkezlerine haberli veya habersiz ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetkileri arasında yer almaktadır.

6. Anılan görevin icrası kapsamında, Çanakkale Gelibolu Özel Bakım Merkezine¹ 17/6/2025 tarihinde **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiş olup Ziyaret Heyetinde; Koordinatör ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ve ..., Uzman Psikolog ... ile Kurumumuzun talebi doğrultusunda Çanakkale Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Merkez İdaresi ile yapılan ön görüşme ile başlamıştır. Bu görüşmede Ziyaret Heyeti tarafından TİHEK'in UÖM kapsamındaki görev ve yetkileri hakkında bilgi verilmiş ve Merkeze ilişkin genel bilgiler edinilmiştir. Sonrasında, Ziyaret Heyeti tarafından Merkezde kalan engelli bireylerin yaşam alanlarına sırasıyla gidilmiş ve görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Engelli bireyler ile yapılan görüşmelere Merkez personeli dâhil edilmemiştir. Akabinde ortak kullanım alanları incelenmiş, bu sırada Merkez İdaresi tarafından Merkezin işleyişine ilişkin bilgiler aktarılmıştır. Ardından farklı uzmanlıklara sahip Merkez personeli ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ziyaret, Merkez İdaresi ile yapılan son görüşme ile tamamlanmış ve bu görüşmede ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşarak tavsiyelerin takip edileceği ve yeni bir takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş ve ziyarete ilişkin edinilen ilk gözlem ve tespitler İdareye iletilerek ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı kararı ile Başkanlık Makamının 28/5/2025 tarihli ve 51440 sayılı oluruna istinaden 17/6/2025 tarihinde Çanakkale Gelibolu Özel Bakım Merkezine gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler

9. Merkez, Çanakkale ilinin Gelibolu ilçesinde ulaşımın kolay olduğu bir lokasyonda yer almaktadır. Merkez 17/5/2012 tarihinde açılış onayı alarak faaliyete başlamıştır.

10. Merkez, 1800 metrekare (m²) kapalı alan ve 1000 m² açık alan olmak üzere toplam 2800 m² alanda hizmet vermektedir.

¹ Bundan sonra kısaca “Merkez” olarak ifade edilecektir.

11. Merkez binasında 2023 yılında dış cephe yalıtımı ve boyaması, 2024 yılında bina iç mekân boyaması, 2025 yılında da bina içerisinde laminant parke ve fayans onarımı gibi çeşitli tamir ve tadilat işlemleri gerçekleştirilmiştir.

B. Merkez Personeli

12. Merkezde görev yapan 50 personelin ünvan ve sayılarına göre dağılımı aşağıdaki tabloda (Tablo-1’de) yer almaktadır.

ÜNVAN	MEVCUT PERSONEL SAYISI
Sorumlu Müdür (Sosyal Çalışmacı)	1
Sosyal Çalışmacı	3
Sağlık Personeli	6
Bakıcı Personel	37
Temizlik Personeli	2
Aşçı	1
TOPLAM	50

Tablo -1 / Merkez personelinin görev dağılımı

13. Merkezde 08.00-16.30, 15.00-23.30 ve 23.30-08.00 çalışma saatlerinde olmak üzere 3 vardiya halinde hizmet sunulmaktadır. Birinci vardiyada çalışan sorumlu müdür, sosyal çalışmacı ve aşçı hariç olmak üzere sağlık, temizlik ve bakıcı personel çalışma planına göre tüm vardiyalarda görev yapmaktadır.

14. İncelenen 2025 Yılı Eğitim Programı çerçevesinde Merkez personelinin, genel olarak mesleki becerilerin artırılması, iletişim yöntemleri ve görevlerini yerine getirirken dikkat edilmesi gereken konularda eğitim aldığı² diğer taraftan insan hakları ile işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konularında eğitim almadığı anlaşılmıştır.

² Merkez personelinin aldığı veya alması planlanan eğitimler arasında; “iş yerinde davranış kuralları, engellilerle iletişim yöntemleri, ilk ve acil yardım, bulaşıcı hastalıklar ve korunma yöntemleri, ISO 9001: 2015 eğitimi, kişisel verilerin korunması eğitimi, deprem ve acil durum eğitimi, trafik eğitimi, yangına müdahale yöntemleri, iş sağlığı ve güvenliği, stresle baş etme yöntemleri, yatağa bağımlı engellilerin bakımında dikkat edilmesi gerekenler, engelli mahremiyeti, öz bakım becerileri kazandırma, medikal ve tıbbi cihazların kullanımı, işyeri temizliği ve düzeni, gürültü ve gürültü kirliliği, engellilere verilen hizmetin sunumu, kişisel koruyucu ekipman kullanımı, mesleki yeterlilik ve motivasyon, krize müdahale, ihmal ve istismar, hijyen eğitimi ve atık yönetimi” yer almaktadır.

15. Merkezde çalışan bakıcı personelin tamamının hasta ve yaşlı bakım sertifikalarının olduğu belirtilmiştir.

16. Merkezde 1 iş sağlığı ve güvenliği uzmanının olduğu ve tüm personele eğitim verdiği belirtilmiştir.

C. Koruma Altında Bulunan Kişiler

17. 69 erkek ve 36 kadın olmak üzere 105 kişilik kapasiteye sahip olan Merkezde yalnızca yetişkin engellilere yönelik 7/24 esasına dayalı olarak hizmet verilmektedir. Erkek bölümünde 10 zihinsel, 5 bedensel ve 54 ruhsal engelli; kadın bölümündeyse 7 zihinsel, 5 bedensel ve 24 ruhsal engelli bulunmaktadır.

18. Açılış tarihi itibarıyla tüm engel gruplarına hizmet veren Merkezin, 13/1/2017 tarihinden itibaren sadece ruhsal engelli kabul ettiği öğrenilmiştir.

19. Merkeze kabul, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü³ tarafından ya da engelli yakınlarının Merkeze yaptığı başvuru sonrası ücreti engelli yakınları tarafından karşılanmak üzere iki şekilde yapılmaktadır. Ziyaret tarihi itibarıyla Merkezde başvuru usulüyle kalan engelli bulunmamaktadır. Merkeze kabul ve yerleştirme süreçleri İl Müdürlüğü ile koordineli şekilde yürütülmektedir. Merkezde acil valilik oluru ile yerleştirilen engelli sayısı ise 5'tir.⁴

20. Merkezde aile olarak; 1 anne ve kızı ile 1 anne, baba ve çocuğun bulunduğu; anneleri ile kızların aynı odalarda kaldıkları, babanın ise ayrı bir odada kaldığı öğrenilmiştir. Merkezde yabancı uyruklu kişi olmadığı belirtilmiştir. Merkezdekilerin yaş aralığının 30-55 olduğu öğrenilmiştir.

21. Merkezde hizmet alan engellilerden 103'ünün vasilik kararı bulunduğu görülmüştür.

22. Engelli bireylerin odalara yerleştirilmesinde engel türü, diğer engellilerle uyumu⁵, saldırganlık durumları ve kişilerin taleplerinin göz önünde bulundurulduğu öğrenilmiştir.

23. Merkezde yatağa tam bağımlı yaşayan kişi olmadığı ancak 2 kişinin bakıma muhtaç öğrenilmiştir.

³ Bundan sonra kısaca İl Müdürlüğü ifadesi kullanılacaktır.

⁴ Merkezde kalan 5 engelli bireyin ihbar üzerine veya kişinin herhangi bir yakının bulunmaması durumunda mahkeme kararları ve vasilik işlemleri sonradan tamamlanmak üzere acil valilik oluruyla yerleştirildiği öğrenilmiştir.

⁵ Oda arkadaşını rahatsız etme ihtimali bulunan kişilerin tek kişilik odaya, diğer engellilerle uyumlu olan kişilerin 2 ve 3 kişilik odalara yerleştirildikleri belirtilmiştir.

24. Merkezde maaş gibi herhangi bir geliri olmayan 81 kişiye, bütçesi Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığından karşılanmak üzere kişi başı 1510 TL olmak üzere harçlık ödendiği öğrenilmiştir.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

25. Merkez binasının, engelli bakım merkezi olarak hizmet vermeden önce öğrenci yurdu olarak hizmet verdiği, bu nedenle binanın sunulan hizmetleri ve fiziki ihtiyaçları tam anlamıyla karşılayamadığı ve Merkez için yeni bir yerleşke yapılmasının hedeflendiği belirtilmiştir.

26. Merkez Türk Standartları Enstitüsü Erişilebilirlik Belgesine sahiptir.

27. Merkezde kullanılan asansörlerin sedye ile hasta taşımaya uygun olmadığı değerlendirilmiştir.

28. Merkez, erkek ve kadın olmak üzere iki bölüme ayrılmıştır. Erkek bölümünde 18 adet tek kişilik oda, 12 adet iki kişilik oda ve 9 adet üç kişilik oda olmak üzere toplam 39 oda bulunmaktadır. Kadın bölümünde tek kişilik oda bulunmamakta olup 18 adet iki kişilik oda bulunmaktadır. Odaların ölçüleri değişiklik göstermekle beraber tüm yatak odalarının toplamı 993 m²'dir.

29. Katlarda yapılan incelemede her katta iki koridor bulunduğu, koridorların kesiştiği ortak alanda 1 adet televizyon, 3 adet berjer, 1 adet üç kişilik koltuk, 1 adet buzdolabı ve 1 adet kitaplık bulunmaktadır. Koridorlarda yer alan buzdolaplarının sakinler tarafından kullanılabilirdiği belirtilmiştir.

30. İkinci katta kadınlar ile erkeklerin odaları farklı koridorlarda bulunmaktadır. Kadınların kaldıkları yerde yapılan incelemede; koridorlar ile odalar arasında bölümlerin mevcut olduğu, buradan odalara geçildiği, her bölümde 4 adet oda olduğu; bunlardan ikisinin yatak odası, birinin tuvalet/banyo ve birinin kıyafetlerin saklandığı bir depo veya personel odası olarak kullanıldığı görülmüştür. Personel odasında Merkezde görev yapan personelin kullandığı kişisel dolaplar mevcuttur. Depo olarak kullanılan odada kıyafetler muhafaza edilmekte olup Merkezde kalanların kıyafetleri eskidiğinde ya da değiştirilmesi gerektiğinde buradan yeni kıyafet temin edildiği belirtilmiştir.

31. Merkezde hizmet alan engellilerin yanında refakatçi kalmadığı görülmüştür. Kadınların kaldıkları koridorlar ile odalar arasındaki bölümlerde kişisel dolapların bulunduğu, dolapların üzerinde kişilerin isminin ve fotoğrafının olduğu görülmüştür. Odaların bulunduğu bölümlerde ayrıca bir adet masa ve sandalyeler bulunmaktadır.

32. İkinci kat koridorunda duvarlarda kabarma ve nemlenme olduğu görülmüş olup İdare tarafından bu durumun üst katlarda bulunan su tesisatındaki arızadan kaynaklandığı ve arızanın giderilmesine yönelik tadilatın yapılacağı belirtilmiştir.

33. Engelli bireylerin kaldığı odalarda yapılan incelemede; kişilere ait özel yatak, dolap ve komodin olduğu görülmüştür. Merkezde kalanlara mevsim şartlarına ve isteklerine göre kıyafet verildiği belirtilmiş olup kıyafetlerin karışmasının önüne geçebilmek için tüm kıyafetlerde isim etiketi olduğu görülmüştür. Bazı odalarda boya badana ihtiyacının gerekli olduğu gözlenmiş, yatakların hemen hizasında yer alan elektrik prizlerinin kapaksız olduğu görülmüştür.

34. Merkezde bazı odaların içinde tuvalet ve banyo bulunurken, bazı tuvalet ve banyoların 2 odanın sakinleri tarafından kullanılacak şekilde düzenlendiği görülmüştür. Klozetin yanında ve banyo bölümünde birer adet tutunma barı olduğu ancak bazı klozet üst kapaklarının bulunmadığı görülmüştür.

35. Bazı odalarda balkon olduğu, bu odalarda yer alan pencerelerde ve balkona açılan kapılarda plastik kilit olduğu görülmüştür.

36. Odalarda acil çağrı butonu bulunmamaktadır. Merkez İdaresi bu durumun Merkezin fiziki altyapısının yeterli olmamasından kaynaklandığını belirtmiştir.

37. Merkezde ısıtma, doğalgaz yakıtı kullanılan kalorifer sistemi aracılığıyla sağlanmaktadır. Odalarda kalorifer peteklerinin bulunduğu görülmüştür.

38. Odaların temizliğinin sabah saatlerinde, ortak alan temizliklerinin günde 6 kez yapıldığı ve ihtiyaç duyuldukça tekrarlandığı öğrenilmiştir. Ziyaret sırasında odaların, tuvaletlerin ve ortak alanların temiz olduğu görülmüştür.

39. Merkezde 24 saat sıcak su bulunmaktadır. İncelenen belgelerden, içme ve kullanım sularının analizlerinin yılda bir kez yapıldığı anlaşılmıştır.

40. Merkezde 1 çamaşırhane bulunmaktadır. Çamaşırhane 1 sanayi tipi çamaşır makinesi ve 1 kurutma makinesi mevcuttur. Kendileriyle görüşme gerçekleştirilen kişiler, çamaşırların düzenli aralıklarla yıkandığını ve kurutulduğunu teyit etmiştir. Uyuz hastalarının çamaşırlarının ayrıştırılarak yıkandığı belirtilmiştir.

41. Odalardaki nevresimlerin en geç 3 günde bir değiştirildiği ancak kir ve leke tespit edildiği zaman aynı gün içerisinde değiştirildiği öğrenilmiştir. Kişilerin kıyafetlerinin ihtiyaç

durumuna göre yıkandığı öğrenilmiştir. Ziyaret sırasında engellilerin kıyafetlerinin ve nevresimlerin temiz olduğu görülmüştür.

42. İncelenen belgelerden, Merkezde haşere ve kemirgen ilaçlamasının yetkili firma tarafından ayda bir kez yapıldığı anlaşılmıştır.

43. Merkez binasında 2 yangın merdiveni ve odaların tavanında yangın detektörleri mevcuttur. Ayrıca katlarda; 2 adedi koridorlarda ve 1 adedi merdivenlerde olmak üzere toplamda 3 adet yangın söndürme tüpü bulunmaktadır. Tüplerin son kullanma tarihinin geçmediği görülmüştür.

44. Merkezde elektrik kesintilerinde otomatik olarak devreye girecek şekilde hazırlanmış bir adet jeneratör bulunduğu görülmüştür.

45. Merkezin bahçe ve binasında toplam 16 güvenlik kamerası bulunmaktadır. Yemekhane katında, zemin katta ve binanın arka kısımlarında kamera olmadığından kör noktalar bulunduğu tespit edilmiştir.⁶

46. Her katta erkek ve kadınların kaldıkları koridorları gören ikişer kamera bulunduğu görülmüştür. Merkezdeki kişilerin odalarında mahremiyet ilkesi gereği güvenlik kamerası bulunmamaktadır.

47. Güvenlik kamerası kayıtları sadece yönetim personeli tarafından izlenebilmektedir. Yapılan incelemede kamera görüntülerinin 32 gün süreyle kayıt altına alındığı ve en son kaydın 15/5/2025 tarihine ait olduğu görülmüştür.

48. Merkez İdaresine ait 2 araç bulunmaktadır. Genellikle hasta nakilleri için kullanılan bu araçların Merkez dışı etkinliklerde de kullanıldığı ve kalabalık etkinlikler için ilave araç kiralandığı öğrenilmiştir.

B. Yönetim ve Personelin Tutumu, Disiplin ve Şikâyet Mekanizmaları

49. Merkezde personelin ve engellilerin şikâyetlerini yazılı olarak bildirebilmesi amacıyla zemin katta dilek ve şikâyet kutusu bulunduğu görülmüştür. Yapılan incelemelerde son 1 yıl içerisinde engelli bireyler tarafından yapılan herhangi bir şikâyet kaydı olmadığı anlaşılmıştır.

50. Merkezde kalan kişilerin isteklerini sözlü olarak ilettikleri; taleplerinin büyük çoğunlukla dışarıda gezi etkinliği yapmak, alışveriş yapabilmek için markete gitmek ve harçlık

⁶ Ziyaret sonrası kamera sayısının 22'ye çıkarıldığı ve eklenen kameralarla engellilerin ortak kullanım alanlarındaki kör noktaların giderildiği öğrenilmiştir.

almak şeklinde olduğu öğrenilmiştir. Kendileriyle görüşme gerçekleştirilen kişiler, tüm dilek ve şikâyetlerini personele rahatlıkla ifade edebildiklerini belirtmiştir.

51. Merkezde son 1 yıl içerisinde fiziksel şiddete ilişkin bir olay yaşanmadığı, son 5 yıl içerisinde ise 2 kez fiziksel şiddet olayı yaşandığı belirtilmiştir. Yapılan incelemelerde; adli ve idari kuruluşlara bildirimde bulunularak gerekli yasal işlemlerin gerçekleştirildiği ve ilgili personelin iş akdine son verildiği anlaşılmıştır. Hâlihazırda ise devam eden adli ve idari bir soruşturma bulunmamaktadır.

52. Merkezde hırsızlık ve istismar olayı yaşanmadığı yaşanan bir firar vakasında da ilgili işlemlerin yapılarak gerekli bildirimlerde bulunulduğu anlaşılmıştır.

53. Merkezde kendisine zarar veren veya verme eğiliminde olan engelli birey bulunmaması nedeniyle yumuşak süngerli oda (öfke kontrol odası) bulunmadığı öğrenilmiş olup bu yönde bir oda oluşturulması gerektiği İdareye iletilmiştir.

C. Beslenme

54. Merkezde yemekler 3 ana öğün ve 2 ara öğün olarak sunulmaktadır.

55. Merkezde personelin ve Merkezde kalanların aynı yemeği yediği bir yemekhane alanı bulunmaktadır. Yemekhanede ve yemek dağıtımında çalışan personelin hijyen kurallarına uygun olarak servis sırasında eldiven, saç bonesi ve maske kullandığı, yemekhanenin temiz ve düzenli olduğu ayrıca dikkat edilmesi gereken hususlara ilişkin bilgilendirme yazılarının yemekhane panolarında asılı olduğu görülmüştür.

56. Yemekler Merkezde çalışan aşçı tarafından hazırlanmaktadır. Aşçı haftanın 6 günü çalışmakta olup aşçının izinli olduğu gün, bir önceki günden hazırlanan yemeklerin ısıtılarak servis edildiği belirtilmiştir.

57. Merkezde sürekli görev yapan bir diyetisyen veya gıda mühendisi bulunmamaktadır. Ancak yemek menülerinin Merkezin anlaşmalı olduğu bir diyetisyen tarafından hazırlanarak İl Müdürlüğüne gönderildiği ve gerekli incelemeler ve düzenlemeler yapıldıktan sonra da onaylandığı öğrenilmiştir.

58. Engellilerin durumları dikkate alınarak, yemekhaneyi kullanabilecek kişilere yemek servisinin yemekhane katında yapıldığı, yemekhane katına çıkmak istemeyen ve çıkması uygun bulunmayan kişilerin yemek servislerinin zemin katta veya kişilerin odalarında yapıldığı görülmüştür.

59. Ziyaret esnasında Heyet tarafından öğle yemeği Merkezde yenilmiş ve öğle yemeğinin lezzetli ve doyurucu olduğu değerlendirilmiştir.

60. Ara öğünlerde aşçı tarafından kurabiye ve kek gibi yiyeceklerin hazırlandığı ifade edilmiştir. Merkezde kalanlarla gerçekleştirilen görüşmelerde ana yemeklerden ve ara öğünlerden memnun oldukları ifade edilmiştir.

61. Merkezde yemek numunelerinin 72 saat süreyle saklandığı görülmüştür.

62. Merkezdeki suyun içilebilir olması nedeniyle Merkezde kalanlar musluk suyunu tüketebilmektedir. Musluk suyunu tercih etmeyenler için de pet şişe ve damacana suların temin edildiği anlaşılmıştır. Su ihtiyacını kendi karşılayamayacak durumda olan kişilerin ihtiyaçlarının her saat personel aracılığıyla karşılandığı görülmüştür.

63. Merkezde kantin bulunmamaktadır. Merkezde kalanlarla gerçekleştirilen görüşmelerde haftada bir günü personelin dolaşarak marketten alışveriş yapmak isteyenlerden liste alarak ihtiyaç ve talepleri giderdiği öğrenilmiştir.

D. Sağlık ve Bakım Hizmetleri

64. Sağlık servisinde 6 sağlık personelinin çalıştığı öğrenilmiştir.⁷ Personelin hizmetler aksamayacak ve 7/24 her vardiyada görevli sağlık personeli bulunacak şekilde 08.00-16.30, 15.00-23.30 ve 23.30-08.00 arası olmak üzere 3 vardiyalı sistemle çalıştığı öğrenilmiştir.

65. Merkezde kalanların sağlık taramalarının 6 ayda bir defa kan tahlili, yılda bir defa ağız ve diş muayenesi ile yılda bir defa akciğer kontrolleri şeklinde yapıldığı öğrenilmiştir. Ağız ve diş kontrollerinin ilçe devlet hastanesinden görevlendirilen diş hekimince Merkez binasında yapıldığı, diş hekimi tarafından kontrol yapıldıktan sonra hastaneye gitmesi gereken kişilerin tespit edilerek gerekli tedavilerin yapılabilmesi için hastane randevularının alındığı öğrenilmiştir. Bu kapsamda diş hekimi talep yazısı Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiştir. Kan tahlillerinin Merkezin bağlı olduğu aile hekimliğince yapıldığı ve akciğer kontrolleri kapsamında röntgenlerin de Merkezin anlaşmalı olduğu firma tarafından Merkez binasında çekildiği ve radyoloji uzmanınca raporlandığı belirtilmiştir.

66. Merkezde kalanların genelinin ruhsal engelli olması nedeniyle psikiyatri muayene ihtiyacının daha sık olduğu, Merkezde psikiyatrist olmadığı ancak Merkezin özel bir tıp merkezi ile anlaşmalı olduğu ifade edilmiştir. Kişilerin tedavilerinin ve izlenmelerinin düzenli

⁷ Ziyaret sonrası sağlık personel sayısının 7'ye çıktığı öğrenilmiştir.

bir şekilde yürütülebilmesi için anlaşma çerçevesinde haftada bir gün psikiyatristin Merkeze geldiği ve belirgin bir aksama yaşanmadığı öğrenilmiştir.

67. Merkezin giriş katında sağlık servisi (revir) bulunmaktadır. Sağlık servisinde yer alan panoda; tansiyon sebebiyle takip edilen kişilerin isminin yer aldığı bir liste, diyabet hastalarının isimlerinin yazılı olduğu bir liste, Depalex, Lithuril ve Clonez ilaçlarını kullananların isminin yazılı olduğu bir liste ile pirinç-makarna yemesi yasak olanlara ilişkin bir liste bulunduğu görülmüştür. Odada sedye/hasta yatağı bulunduğu ve istenildiğinde perde/paravan⁸ ile ayrılabilirdiği görülmüştür. Yatağın tedavi veya acil durumlar sebebiyle gözetim altında tutulması gereken kişilerin geçici olarak kullanması için bulundurulduğu belirtilmiştir. Odada yapılan incelemede ayrıca 1 pano, 1 buzdolabı, 1 katlanabilir paravan, 3 oksijen tüpü, 1 yangın tüpü, tıbbi atıklara ilişkin çöp kutusu ile muhtelif medikal cihazların olduğu, 1 tuvalet-banyo ve bir de temizlik malzemelerinin saklandığı ayrıca bir oda olduğu görülmüştür.

68. Revirde soğuk yerde muhafaza edilmesi gereken ilaçların buzdolabında tutulduğu ve kullanımlarının takip edildiği görülmüştür.

69. Sağlık personeli tarafından takip edilen Narkotik İlaç Takip Defteri, Nöbet/Vardiya Defteri ve İlaç Takip Defterinin düzenli tutulduğu görülmüştür. Enjeksiyon uygulamaları kapsamında tutulan “Enjeksiyon Takip Formu” da incelenmiş olup enjeksiyon takiplerinin bu form üzerinden takip edildiği ve halihazırda enjeksiyon uygulanan 35 kişinin olduğu anlaşılmıştır.

70. Merkezde acil müdahale çantasının kolay ulaşılabilir bir yerde olduğu görülmüştür. Ziyaret Heyetinde yer alan hekim tarafından çanta içeriğinin düzenli olduğu ve malzeme yönünden eksik olmadığı ifade edilmiştir.

71. Acil durumlarda ilk müdahalenin sağlık personeli tarafından yapıldığı, ihtiyaç duyulması halinde 112 acil sağlık hizmetlerinden destek alındığı ve yakın mesafede olan sağlık kuruluşundaki ambulansın gelme süresinin 5-10 dakika civarında olduğu belirtilmiştir.

72. Merkezde kalanların randevulu muayenelerinde hemşire ve bakıcı personel eşliğinde genellikle Gelibolu’da bulunan hastaneye gidildiği, ileri tetkik veya tedavi gerektiren durumlarda Çanakkale’de bulunan devlet hastanesine götürüldüğü ancak randevu bulmakta zorlandığı belirtilmiştir. Kişilerin hastaneye götürülmesi durumunda sağlık kuruluşuna gidiş-dönüş formunun düzenlendiği görülmüştür.

⁸ Engelli ve Yaşlı Bakım Hizmetlerinde Kalite Standartları Uygulama Rehberinin Sürğü/Ördek ile Tuvalet Kullanım Talimatı; “Boşaltım ihtiyacının tuvalet kullanarak yapılamaması durumunda mahremiyetine özen gösterilerek” hükmüne havidir (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2020, s. 238).

73. Yaklaşık bir ay hastanede kalan biriyle gerçekleştirilen görüşmede; hastanede her gün bir Merkez personelinin yanında bulunduğu ve Merkeze döndükten sonra istirahat ederken yemeklerinin personel tarafından odasına getirildiği ifade edilmiştir. Sağlık personeli tarafından gece odalarda her saat başı kontrol yapıldığı ve hastalığı nedeniyle yakından izlenmesi gerekenlerin daha sık kontrol edildiği belirtilmiştir.

74. Merkezde kalanların ilaç ve sağlık kayıtlarının Merkez İdaresi ve sağlık personeli tarafından takip edildiği belirtilmiştir. Özellikle psikiyatrik ilaçların hemşire kontrolünde kullanıldığı öğrenilmiştir.

75. Merkezde ilaçların tutulduğu bölüm incelenmiş olup toplamda 38 adet narkotik ilaç olduğu, ilaçların tutulduğu odanın kapısının kilitli olduğu, yetkili personelde bulunan dijital kart ile odanın açılabilirdiği, ilaçların raflarda muhafaza edildiği, dolaplarda ilacı kullanan kişilerin isimlerinin belirtildiği ve ilacın kullanım zamanına ilişkin bilgilerin yer aldığı görülmüştür. İlaçların son kullanma tarihlerinin her ay sağlık personeli tarafından kontrol edildiği belirtilmiş olup bu yönde tutulan tutanaklar incelenmiştir. Ayrıca odada yer alan dolapların bir kısmında Merkezde kalanların sağlık dosyalarının düzenli şekilde muhafaza edildiği görülmüştür.

76. Merkezde hizmet alan kişilerin uzun süre yatmaktan dolayı yatak yarası oluşumunu engellemek amacıyla havalı yatak kullanıldığı öğrenilmiştir. İncelenen pozisyon ve bası takip formu kapsamında her iki saatte bir pozisyon takibinin yapıldığı ve kişilerin kızarıklık, sivilce, kesi ve morarma açısından değerlendirildiği anlaşılmıştır. Merkezde bakıma muhtaç olduğu öğrenilen 2 kişi, Ziyaret Heyetinde yer alan hekim tarafından muayene edilmiş, kişilerin öz bakımlarının iyi olduğu ve yatak yarası bulunmadığı değerlendirilmiştir.

77. İncelenen engelli fiziksel kısıtlama değerlendirme ve takip formu kapsamında psikiyatri doktorunca hakkında ajite durumundan dolayı kısıtlama kararı alınan kişi bulunmadığı anlaşılmıştır.

78. Merkezde kronik rahatsızlığı olan ve entübe edilen kişi bulunmadığı öğrenilmiştir.

79. Merkeze yeni bedensel engelli kabulü yapılmadığı için fizyoterapist çalıştırılmadığı, ihtiyaç duyulması halinde ilçede bulunan devlet hastanesinden destek talep edildiği öğrenilmiştir.

80. Merkezde 2021 yılında 4, 2022 yılında 3, 2023 yılında 7, 2024 yılında 10, ziyaret tarihi itibarıyla 2025 yılında 4 kişi vefat etmiştir. İncelenen belgelerden vefatların tümünün doğal ölüm olması nedeniyle otopsi yapılmadığı öğrenilmiştir.

81. Engellilere verilen tüm bakım hizmetlerinin kim tarafından ve ne sıklıkla yapılacağı bilgisinin her engelli için ayrı olarak hazırlanan bireysel bakım planlarında yer aldığı

görülmüştür. İncelenen bireysel bakım planı formlarının detaylı hazırlandığı ve düzenli tutulduğu anlaşılmıştır.

82. Kişilerin merkezde kaldığı süre boyunca sağlık ve bakımına yönelik kayıtların düzenli tutulduğu ancak alt bakım formu, kişisel bakım listesi, banyo listesi, Perkütan Endoskopik Gastrostomi (PEG) ile beslenen kişiler için enteral yoldan besin takip formu, yatağa bağımlı kişiler için pozisyon takip formu gibi Kurum içi bazı kayıtların tutulmadığı görülmüştür.

83. Merkezde kalanların saç ve sakal kesimi, banyo yaptırılması gibi tüm öz bakımlarının bakım personeli tarafından yapıldığı öğrenilmiştir. Ayrıca Merkez dışından kuaför hizmeti de alınabildiği belirtilmiştir.

84. Kendisiyle görüşülen kişiler, haftanın 2 günü banyo yaptıklarını, gerekli olduğu veya istedikleri zaman ayrıca bakıcı personel eşliğinde de banyo yapabildiklerini belirtmiştir.

85. Merkezde kalanlara ait diş fırçası, tıraş bıçağı, banyo lifi, tırnak makası gibi kişisel hijyen malzemelerinin kişiye özel etiketlendiği görülmüştür. Tırnak makasını kullanabilenlere kullanım esnasında tırnak makasının verildiği, kullanamayan kişilerin tırnak bakımlarının ise bakıcı personelce yapıldığı öğrenilmiştir.

86. Merkezde hasta alt bezi kullanan kişiler için reçete edilen ve medikal firmalarından temin edilen bezlerin kullanıldığı; hijyenik ped, diş fırçası, sabun ve şampuan gibi ürünlerin temininin ise Merkez İdaresi tarafından sağlandığı öğrenilmiştir.

87. Merkezde kalanların kişisel bakımının iyi olduğu görülmüş ve incelenen odalarının temiz ve düzenli olduğu görülmüştür.

88. Merkezde uyuz hastalığına yakalanan 2 kişinin semptomlarının yakın zamanda geçtiği ve hâlihazırda 5 kişide uyuz hastalığı olduğu öğrenilmiştir. Ziyaret Heyetinde yer alan hekim tarafından uyuz hastalığına yakalanan kişiler muayene edilmiş, sürecin yalnızca medikal tedavi uygulanarak yürütüldüğü, izolasyon, temaslı takibi, çevresel dezenfeksiyon ve personel bilgilendirmesi gibi enfeksiyon kontrol önlemlerinin yeterince uygulanmadığı değerlendirilmiş ve bu hususta Merkez İdaresine ve sağlık servisi çalışanlarına bilgilendirme yapılmıştır.

89. Merkezde kalan kişiler arasında yaygın cilt yakınmaları (kaşıntı, döküntü, kuruluk, yara vb.) olduğu görülmüştür. Cilt sorunları kapsamında ilçede dermatoloji uzmanı bulunmadığından ihtiyacı olan engellilerin Çanakkale il merkezindeki hastanelere Merkez sağlık personeli ve bakım personeli refakatinde Merkez aracı ile muayeneye götürüldükleri öğrenilmiştir. Ziyaret Heyetinde yer alan hekim tarafından bu durum mevsimsel ve yaşa bağlı faktörlerin yanı sıra kişisel faktörler, kronik hastalıklar ve patojenik ajanlarla da ilişkilendirilmiştir. Ayrıca bazı kişilere Merkez hemşiresi tarafından dermatolojik tedavi

protokolleri dikkate alınarak lokal tedaviler uygulandığı ancak bu durumun mevcut şikayetlerin kontrol altına alınmasına yetmediği, bazı kişilerde uzun süredir benzer yakınmalar olmasına rağmen ilgili branş muayenesinde ve ileriye yönelik muayene planlamasında eksiklikler olduğu tespit edilmiştir. Hastalıkla mücadele kapsamında ileriye yönelik muayene planlaması yapılması, hastalığın halk sağlığı ve yayılma riski açısından değerlendirilmesi ve epidemiyolojik inceleme ve enfeksiyon kontrolü açısından İlçe Sağlık Müdürlüğünün bilgilendirilmesi hususlarında gerekli uyarı ve öneriler ilgili personele ve Merkez İdaresine yapılmıştır.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

90. Merkez psikososyal servis hizmetlerinde 3 sosyal çalışmacı görev yapmaktadır.

91. Serviste genel olarak; Merkezdekilerin genel durum kontrolleri, ihtiyaç tespiti, harçlık dağıtımı ve yönetimi, kişilerin aile görüşmelerinin organizasyonu, Merkez içinde ve dışında gerçekleştirilecek faaliyetlerin planlanması ve gerçekleştirilmesi işlerinin yürütüldüğü belirtilmiştir.

92. Psikososyal servis tarafından Merkeze kabulü yapılanlarla ilgili öncelikle ilk görüşme formu hazırlandığı, bu formda kişinin engel durumunun belirlenerek dosyasının oluşturulduğu öğrenilmiş olup engellilerin dosyalarında yer alan formların, özenli ve ayrıntılı bir şekilde doldurulduğu görülmüştür. Diğer taraftan sakinlerin Merkezden ayrılış veya vefat tarihine ilişkin bilgilerin ise engelli bilgi formuna işlenmediği görülmüştür.

93. Servislerde her engellinin fotoğrafının bulunduğu isim ve soy isimlerinin yazılı olduğu dosyaların ayrı ayrı tutulduğu görülmüştür. Söz konusu dosyalar incelenmiş ve dosyaların içinde sırasıyla; Engelli Kabul Formu, İlk Görüşme Formu, vasi atanması mahkeme kararları, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünün engelli kişiyi Merkeze gönderme yazısı, Engelli Sağlık Kurulu Raporu, Bireysel Bakım Planı Formu, Engelli Sağlık Kuruluşuna Gidiş-Dönüş Formu, Psikososyal Servis Görüşme/Gözlem Formu, Sosyal İnceleme Raporu, Engelli Oryantasyon Formu, Engelli Mülkiyeti Teslim Alma/Etme Formu ve Genel Vücut Kontrol Formunun bulunduğu görülmüştür.

94. Merkezde kalanların bazılarının günlük belirli bir sayıyla sınırlı olmak kaydıyla sigara içtiği öğrenilmiştir. Nadiren yaşanan bazı fevri davranışlarda veya sigara anlaşmazlıklarına dayalı anlık olaylarda engelli bireylerin birbirlerine zarar vermesi durumlarında gerekli müdahalenin yapıldığı ve olayların kısa sürdüğü belirtilmiştir. Bu gibi durumlarda Merkez İdaresinin ilgili durumu anlatır belge hazırladığı, olay bildirim formu ve

vücut kontrol formuyla birlikte İl Müdürlüğüne bilgilendirme yapıldığı incelenen belgelerden anlaşılmıştır.

95. Merkezde kalanların aile görüşmelerinin organizasyonu kapsamında; aile yanına izinli gitmeleri ve sonrasında dönüşleri hakkında İl Müdürlüğüne bildirimde bulunma süreçlerinin düzenli yapıldığı görülmüştür.

96. Merkezdeki kalanların 6 ayda bir sosyal inceleme raporlarının yenilendiği görülmüştür.

97. Birimde engellilerle bireysel görüşme ve mesleki çalışma üzerine bir program bulunmamaktadır. Servis personelinin engellilerin günlük yaşam programlarını düzenlemeye ağırlık verdiği ve bu kapsamda kişilerin bulundukları ortam içinde rehabilitasyon amaçlı desteklenmesi süreçlerinin yürütüldüğü anlaşılmıştır.

98. Merkezde kalanların harçlık defterleri incelenmiş olup harçlıkların (kişi başına 1.354,43 TL) harcanan her kaleme göre ayrı ayrı defterlerde kaydının yapıldığı ve kayıtların düzenli tutulduğu görülmüştür. Merkezde kalanlar ve İdare tarafından harçlıkların yetersiz olduğunu belirtilmiş ve tutarın artırılması talep edilmiştir.

F. Günlük Yaşam ve Faaliyetler

99. Merkezde kalanların açık alan kullanımında ve uyku konusunda serbest oldukları Merkez İdaresi tarafından belirtilmiştir. Merkez bahçesinin ve giriş katındaki oturma alanlarının gün içerisinde birçok kişi tarafından kullanıldığı görülmüştür.

100. Her engelli birey için günlük yaşam akış çizelgesi hazırlanarak hizmetlerin bu çizelgeye uygun olarak gerçekleştirildiği belirtilmiş olup incelenen günlük yaşam akış çizelgesinin düzenli tutulduğu görülmüştür.

101. Kuruluşa yerleştirildikten sonra televizyon, radyo gibi eşyalar almak isteyenlerin taleplerinin değerlendirildiği belirtilmiştir. Talebi uygun görülenlerin odalarında ve ayrıca ortak kullanım alanlarında televizyon olduğu görülmüştür.

102. Ziyaret tarihinde Merkezde aktif bir kursun olmadığı, örgün eğitim dönemi (Ekim-Haziran ayları) boyunca İlçe Halk Eğitim Merkezi tarafından görevlendirilen usta öğreticiler/kursiyerler tarafından el işi ve resim kursları gibi çeşitli kursların haftanın 5 günü verildiği, el işi kursu kapsamında yapılan örgü, boncuk ve dokuma gibi el işi ürünlerinin satışının yapıldığı, satıştan elde edilen gelirin kişilere verildiği ve eğitim döneminin başlamasıyla beraber yeniden kursiyer görevlendirileceği öğrenilmiştir. Resim kursu kapsamında yapılan resimlerin il merkezinde bulunan bir sergi salonunda sergilendiği

belirtilmiştir. Kişilerin biyopsikososyal hallerinin iyileştirilmesi ve yeni hobiler edinmeleri için kursların önemi İdareye iletilmiştir.

103. Merkezde kalanların spor yaparak günlük vakitlerini geçirmeleri için programa bağlanmış bir etkinlik olmadığı anlaşılmıştır. Merkezde kalanların günde 2 saat spor yapabileceği bir etkinlik planı üzerine çalışıldığı, bu sayede kişilerde isteklilik halinin gözlemleneceği ve gerekmesi durumunda bir beden eğitmeni veya ergoterapist görevlendirilmesi için girişimlerde bulunulacağı ifade edilmiştir.

104. Merkezde kalanlarla gerçekleştirilen görüşmelerde; her ayın sonunda o ay içerisinde doğanlar için doğum günü kutlaması yapıldığı, haftada bir dışarıya çıkıldığı, dış etkinlikler kapsamında aylık harçlıklarından düşülmek kaydıyla market alverişi yapıldığı, çay bahçesinde çay-kahve içildiği, dondurma ve çiğ köfte yemeye gidildiği, belirli aralıklarla yürüyüş programları düzenlendiği, yaz aylarında deniz kenarına gidildiği ve gerçekleştirilen bu etkinliklerden memnun olduğu öğrenilmiştir. İncelenen belgelerden yıl içerisinde ziyaret tarihine kadar Merkez dışı 94 faaliyet gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

105. Merkezde açık öğretim lise eğitimine devam eden 1 kişi ile gerçekleştirilen görüşmede ders kitaplarının ücretsiz olarak verildiği, eğitmen veya personel eşliğinde internete erişiminin olduğu öğrenilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından ilgili kişinin odasında yapılan incelemede odada bir televizyon ve bir kitaplık olduğu ve kitaplıkta ders kitapları ile çeşitli yayınlar olduğu görülmüştür.

G. Dış Dünya ile İletişim ve Ailelerle Etkileşim

106. Engellilerin aile ve yakınlarıyla haftanın 7 günü 08.00 ile 17.00 saatleri arasında görüşebildiği ancak uzak yerlerden gelen veya talepte bulunan ziyaretçiler için ziyaret saatlerinin esnetilebildiği öğrenilmiştir. Gerçekleştirilen görüşmelerde engelliler ziyaretçiler ile görüşmede herhangi bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

107. Ziyaretçilerin Merkezde kalanları dışarıya çıkarabildikleri, bu konuda vasi talebi gerektiği ve bir engellinin sene içerisinde 30 gün ev izni kullanabildiği öğrenilmiştir. Gerçekleştirilen görüşmelerde bu hususlar teyit edilmiştir.

108. Merkezde kalan bazı kişilerin cep telefonlarının olduğu, olmayanların da haftada bir gün personel desteğiyle görüntülü görüşme imkânına sahip olduğu öğrenilmiştir. Görüşme yapılan engelliler aileleri ile görüntülü görüşme uygulamasından memnun olduklarını belirtmiştir.

109. Merkezde kalan kişilerin vasilerinin izin vermesi şartıyla telefon ve internet erişimine izin verildiği öğrenilmiştir. İncelenen Vasi Fotoğraf Paylaşımı, Telefon ve Para Kullanım İzin Formlarının düzenli tutulduğu görülmüştür.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

110. TİHEK’in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Merkez İdaresi tarafından Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış, engelli kişilerle bire bir görüşmeler gerçekleştirilmesinde azami kolaylık gösterilmiş, ilgili bilgi ve belgeler vakitlice paylaşılmıştır. Merkez İdaresinin bilgi, belge ve kayıtları düzenli tutması iyi uygulama örneği olarak değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, Merkez İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyetince memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

111. Merkezde hizmetlerin daha iyi sunulması ve binanın fiziki ihtiyaçları tam anlamıyla karşılayabilmesi için Merkez için yeni bir yerleşke yapılmasının değerlendirilmesi,

112. Merkezde görev yapan personelin; insan hakları ile işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konularında eğitim almasının sağlanması⁹,

113. Binanın kabaran nemli duvarların onarılması, patlayan su borusunun tamir edilmesi, boya, badana ve tadilat ihtiyacı olan alanlarının tadilatının yapılması, odalardaki prizlerin güvenlik açısından kapaklı hale getirilmesi ve klozet kapaklarının tamir edilmesi,

114. Merkezde kullanılan asansörlerin sedye ile hasta taşımaya uygun hale getirilmesi¹⁰,

⁹ Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme’nin 4’üncü maddesine göre: “1. Taraf Devletler ...(i) Engellilerle çalışan meslek sahipleri ve işyeri personelinin bu Sözleşme’de tanınan haklara ilişkin eğitiminin geliştirilmesi ve böylece bu haklarla güvence altına alınan destek ve hizmetlerin iyileştirilmesini taahhüt eder.”

¹⁰ Engelli ve Yaşlı Bakım Kuruluşlarında Kalite İyileştirme Süreç Yönetimi Rehberi uyarınca; “Kuruluşlarda kullanılan asansörlerin engelli bireylerin kullanımına uygun olması gerekmektedir. Asansörlerin kapı kapanma

115. Odalara acil çağrı butonu yerleştirilmesi¹¹,

116. Kendisine zarar veren veya verme eğiliminde olan engelli bireyler için Merkezde yumuşak süngerli oda (öfke kontrol odası) oluşturulması,

117. Alt bakım formu, kişisel bakım listesi, banyo listesi, PEG ile beslenen sakinler için enteral yoldan besin takip formu, yatağa bağımlı olan sakinler için pozisyon takip formu gibi Kurum içi kayıtların düzenli tutulması,

118. Merkezde uyuz hastalığına yakalanan kişilerin sağlık süreçlerinin medikal tedavi uygulamasının yanı sıra izolasyon, temaslı takibi, çevresel dezenfeksiyon ve personel bilgilendirmesi gibi enfeksiyon kontrol önlemleriyle desteklenerek çok yönlü yürütülmesi,

119. Merkezde kalanlar arasında gözlemlenen yaygın cilt yakınmaları (kaşıntı, döküntü, kuruluk, yara vb.) ile mücadele kapsamında ileriye yönelik muayene planlaması yapılması, hastalığın halk sağlığı ve yayılma riski açısından değerlendirilmesi ve epidemiyolojik inceleme ve enfeksiyon kontrolü açısından İl ve İlçe Sağlık Müdürlüklerinin bilgilendirilmesi,

120. Sosyal servis biriminde mesleki çalışmaların gerçekleştirilmesi amacıyla psikolog görevlendirilmesi,

121. Engelli bireylerin Merkezden ayrılış veya vefat tarihine ilişkin bilgilerin engelli bilgi formuna işlenerek kayıtların düzenli tutulması,

122. Engelli bireylerin biyopsikososyal hallerinin iyileştirilmesi ve yeni hobiler edinmeleri için kursların güz döneminde başlatılması,

123. Engelli bireylerin günlük vakitlerinin belirli bir kısmını spor yaparak geçirebilmeleri ve Merkezden ayrılamayan sakinlerin durumlarına uygun şekilde aktif rekreasyonel faaliyetlere katılımlarının teşvik edilmesi için bir program hazırlanması ve kişilerin talepleri dikkate alınarak bir beden eğitimi veya ergoterapist görevlendirilmesinin değerlendirilmesi

hususları tavsiye edilmektedir.

süreleri en az 30 saniye olacak şekilde ayarlanmalıdır. Engele uygun yardım çağrı sistemi ve düzenleme bulunmalıdır. Çağrı sistemi yatay düzende ve büyük düğmelerle ve basit olmalıdır. Asansör sistemi bulunduğu katı, kapının açıldığını ve kapandığını sesli uyarı ile bildirmelidir. Asansör içerisinde tutamak olmalıdır.” (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2022, s. 37).

¹¹ Engelli ve Yaşlı Bakım Kuruluşlarında Kalite İyileştirme Süreç Yönetimi Rehberi uyarınca; “Odalarda hizmet alanın özelliğine göre acil durumlar için buton ve telefon bulunmalıdır.”, (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2022, s. 29).

2. Çanakkale İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

124. Bakım merkezi gibi devlet korumasında kalan engelli kişilerin yüksek yararına olacağı değerlendirildiğinden randevu sistemlerinde Merkezde kalanlara kolaylık sağlanması,

125. Merkezde kalanlar arasında gözlemlenen yaygın cilt yakınmaları (kaşıntı, döküntü, kuruluk, yara vb.) ile mücadele kapsamında ileriye yönelik muayene planlamasında Merkez İdaresine destek olunması

hususları tavsiye edilmektedir.

3. Gelibolu Halk Eğitim Merkezine Yönelik Tavsiye

126. Merkezde bulunan kişilerin biyopsikososyal hallerinin iyileştirilmesi ve yeni hobiler edinmeleri için alanında profesyonelleşmiş uzmanların Merkeze yönlendirilmesine güz döneminde de devam edilmesi

hususları tavsiye edilmektedir.

4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Tavsiye

127. Herhangi bir geliri bulunmayan ve bakım merkezlerinde kalan sakinlerin harçlık miktarlarının artırılmasının değerlendirilmesi

hususları tavsiye edilmektedir.